



ทิศทางข้าวไทยในปี 2556

นิพนธ์ พัวพงศกร

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

การสัมมนา จัดโดยมูลนิธิข้าวไทย

ณ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

18 กุมภาพันธ์ 2556



ประเด็นอภิปราย

- สถานการณ์ข้าวในตลาดโลก ในปี 2556
- ทิศทางข้าวไทยในปี 2556: ยังจะอยู่ภายใต้อิทธิพลของการ
จำหน่ายข้าวต่อไป
 - การผลิต
 - การส่งออก และ การค้าข้าวในประเทศ
 - อนาคตข้าวไทย : คุณภาพข้าว และ การลงทุนทรัพยากร
ของชาติ



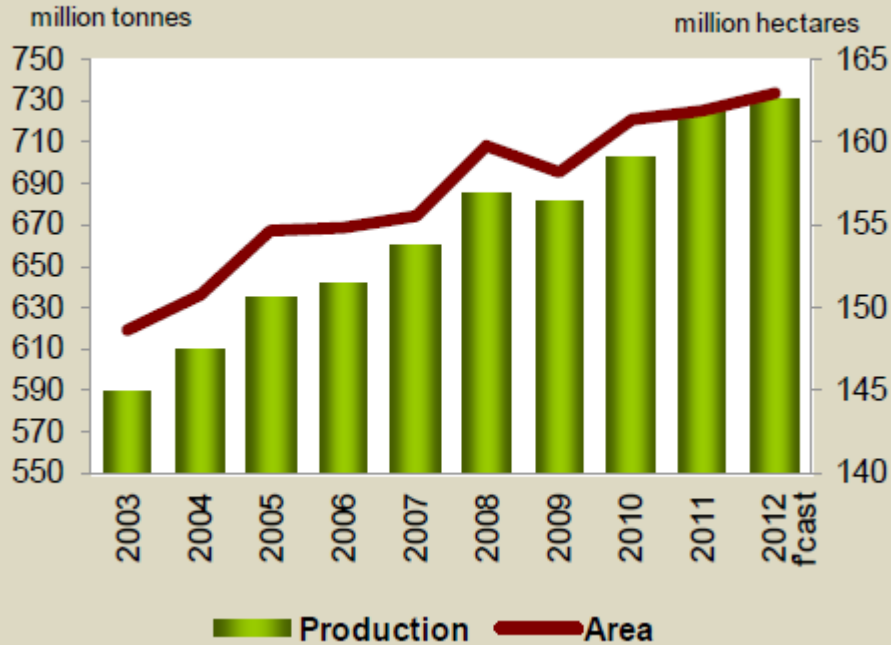
1. สถานการณ์ข้าวในตลาดโลก ในปี 2556

- ราคาข้าวในตลาดโลกปี 2556 มีแนวโน้มอ่อนตัวลงเล็กน้อย เพราะ
 - ผลผลิตข้าวทั่วโลก เพิ่มขึ้นเล็กน้อย
 - การค้าโลกจะลดลงเล็กน้อย
 - การใช้เพิ่มขึ้นเล็กน้อย
 - ราคาข้าวมีแนวโน้มอ่อนตัว ยกเว้นข้าวหอมมะลิ และข้าวคุณภาพสูง (ข้าวขาว 100%)

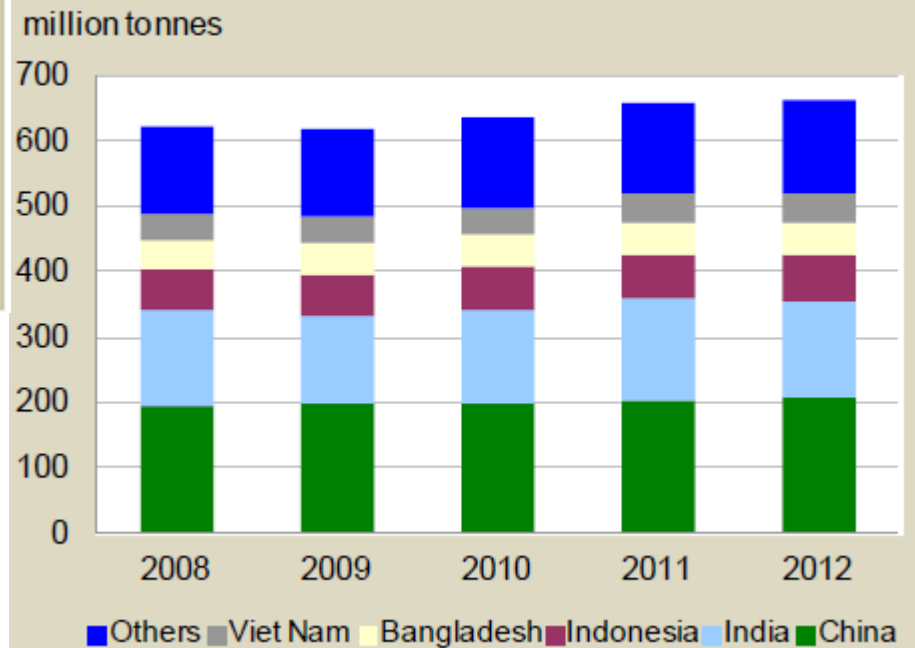


ผลผลิตข้าวทั่วโลก และ เอเชีย

Global Rice Paddy Production and Area



Rice Paddy Production in Asia





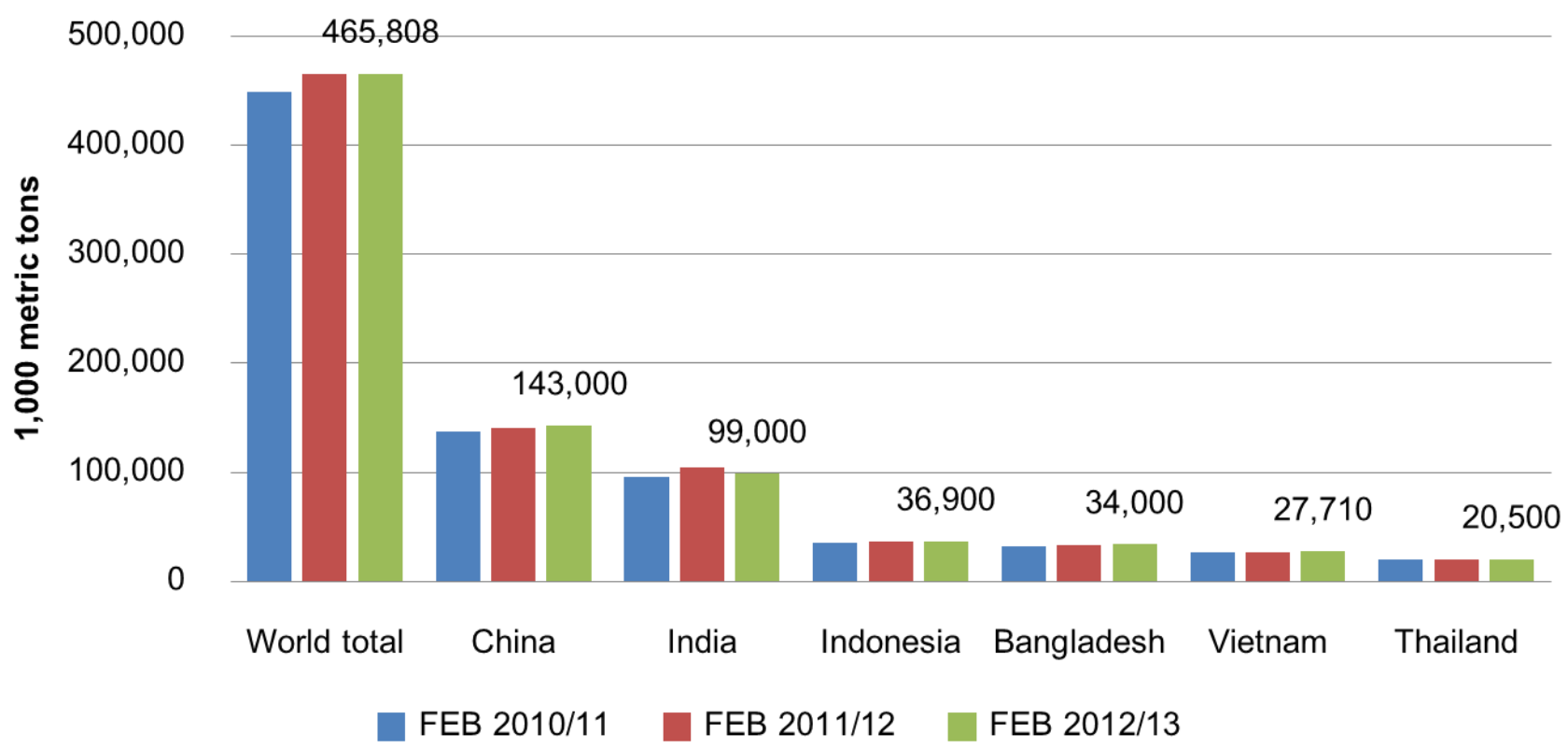
ผลผลิตข้าวทั่วโลกเพิ่มเล็กน้อยในปี 2555

- **USDA** คาดว่า ปี 2555/56 ผลผลิต = 465.8 ล้านตันข้าวสาร เพิ่มขึ้น 0.8 ล้านตัน (0.17%)
 - ปี 2554/55 ผลผลิตโลกเพิ่ม 3.5%
 - ปี 2555/56 ผู้ส่งออก: ไทยเพิ่ม 1.8 ลต. เป็น 26.1 ลต. เวียดนาม ปากี ผลผลิตเพิ่มเล็กน้อย อินเดียลดลงเหลือ 99 ลต. พม่าเท่าเดิม 30 ลต.
 - ผู้นำเข้า: จีนเพิ่มผลผลิตจาก 140.7 ลต. เป็น 143 ลต.
อินโดนีเซีย เพิ่ม ฟิลิปปินส์ เท่าเดิม
- **FAO** ปี 2555/56 ผลผลิต = 487 ล้านตันข้าวสาร เพิ่มขึ้น 1 ลต. (เพิ่ม 0.2%)



ผลผลิตข้าวของผู้ผลิตรายใหญ่ ปี2553- 2555/56

USDA: Global rice producers



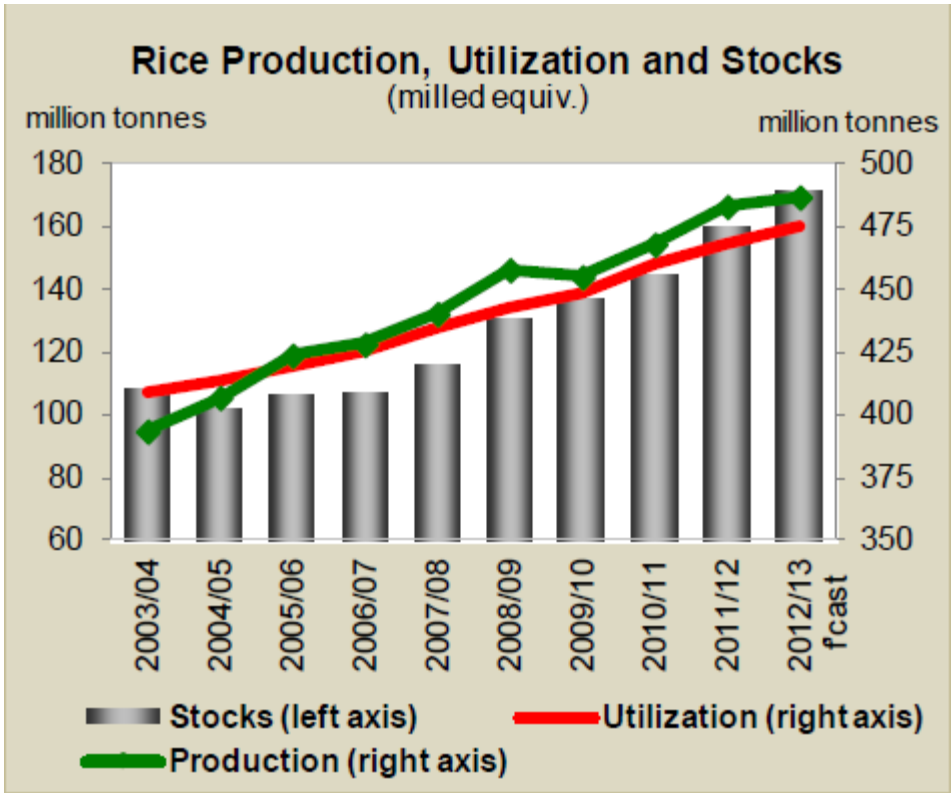
Source: Rice Outlook February 12, 2013, Economic Research Service, USDA.



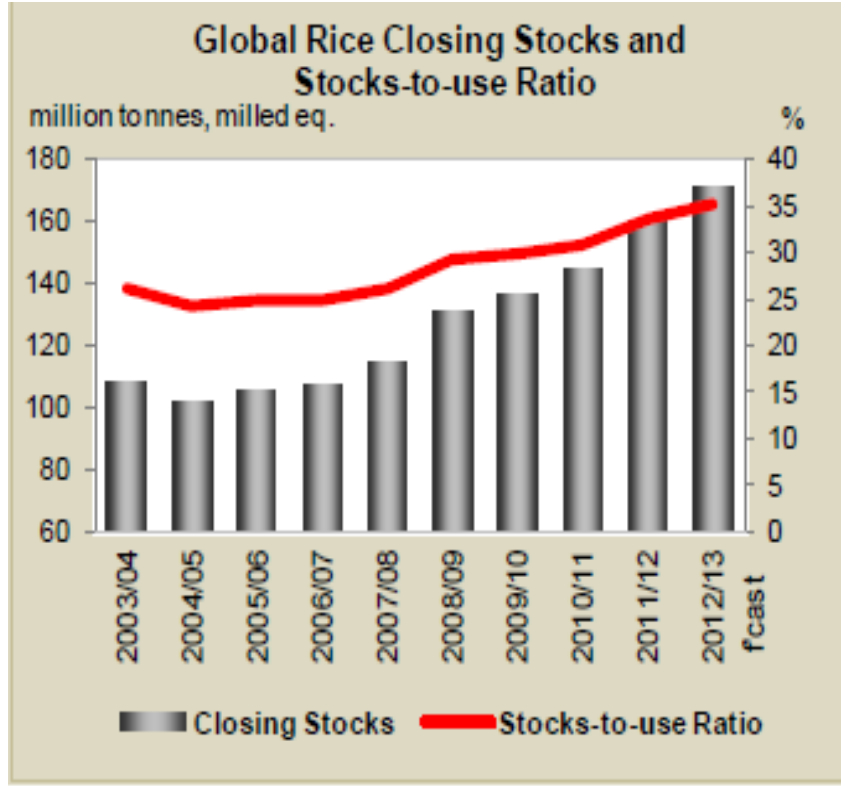
การใช้ (บริโภค) ในปี 2556 จะเพิ่มขึ้น

- การใช้ 469.3 ลต. เพิ่มขึ้น 2 %
- Ending year stock 101.95 ลต. ลดลง 3.5 ลต.
- Stock-use ratio ลดจาก 23 % ในปี 2555
เป็น 21.7 % ในปี 2556

ปี 2556 ผลผลิต การใช้ และstockข้าว ทั่วโลกจะเพิ่มขึ้น



สิ้นปี 2556 stock จะเพิ่ม 1.4 ต.



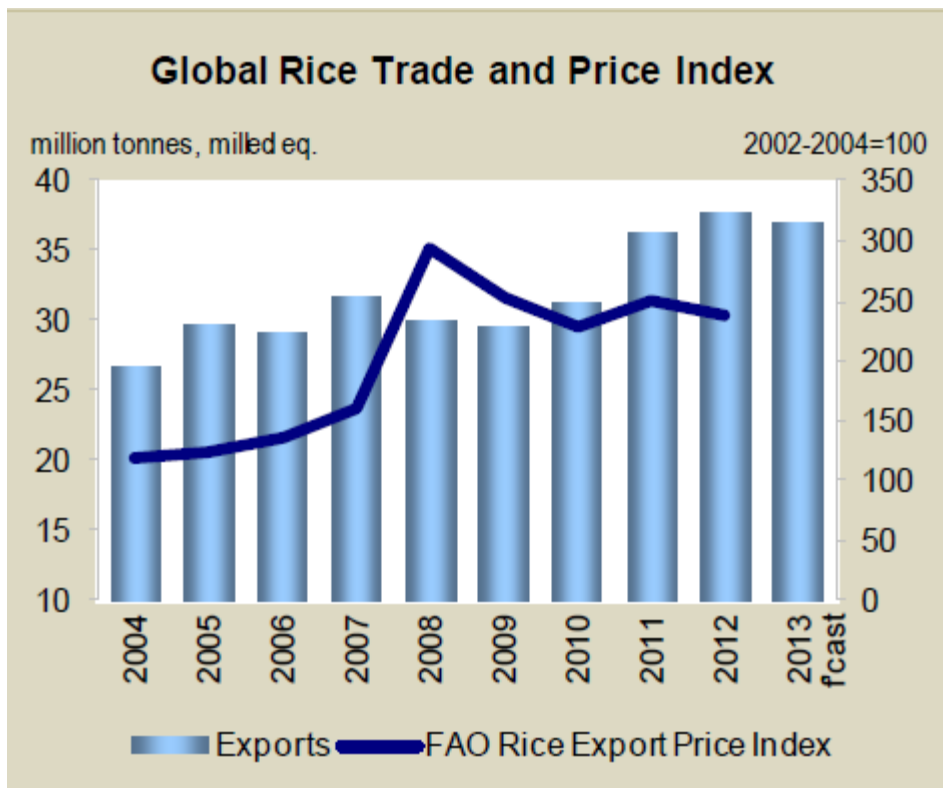


การค้าโลกในปี 2555 เพิ่มขึ้นเป็น 37.8-39 ลต.

(หรือเพิ่ม 4%-7.7%)

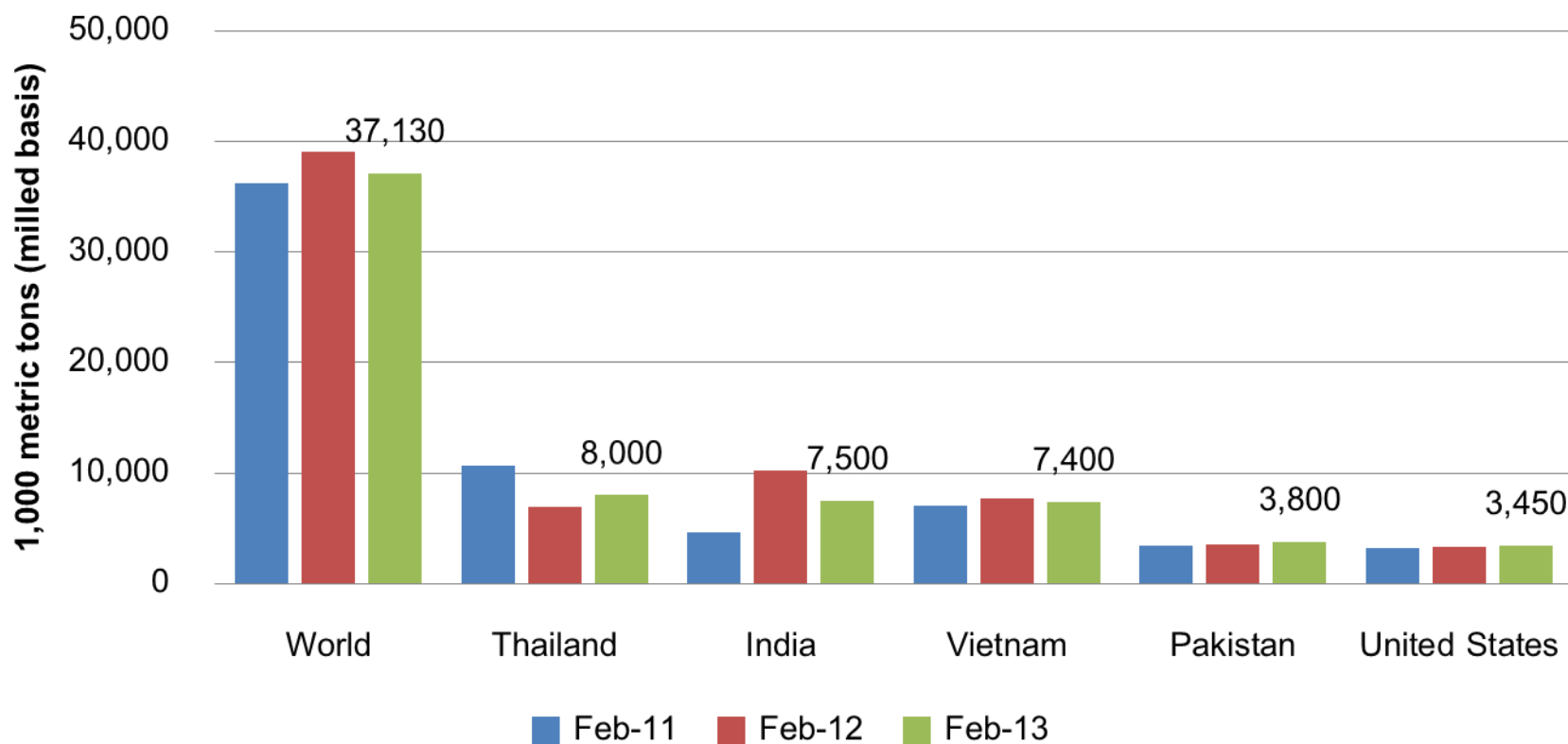
- ปี 2555 การส่งออกข้าวทั่วโลก= 39 ลต. เพิ่มขึ้น 4%- 7.7% เพราะอินเดีย-เวียดนามเพิ่มปริมาณการส่งออกได้มากกว่าราคาที่ถูกกว่าไทยมาก
 - อินเดียมีstock เพิ่มมาก จากผลผลิตที่ดีหลายปีติดต่อกัน....เลยกลายเป็นผู้ส่งออกอันดับหนึ่ง
 - เวียดนามส่งออกมากเพราะลดราคาต่ำจนแข่งขันได้ดีมาก
 - ไทยลดการส่งออกเพราะราคาสูงไปจากผลการจำหน่าย และรัฐขายข้าวไม่เป็น
- ผู้นำเข้ารายใหญ่ในปี 2555
 - ปท.ที่นำเข้าเพิ่มขึ้นมาก คือ แอฟริกา (โกตดิวัวร์ กาน่า ไนจีเรีย เซเนกัล) ลาติน แคริบเบียน
 - จีนนำเข้าเพิ่มจาก 1.8 ลต.ปี 2554 เป็น 2.36 ลต. ปี 2555
 - NFA(ฟิลิปปินส์) ลดการซื้อเหลือ 0.12 ลต.เทียบกับ 2.3 ลต.ในปี2008 ที่เหลืออีก 1 ลต.ซื้อโดยเอกชน

การค้าข้าวทั่วโลกเพิ่มขึ้นปี 2555 แต่จะ ลดลงในปี 2556



การส่งออกข้าวของผู้ส่งออกรายใหญ่

USDA: Global rice exporters

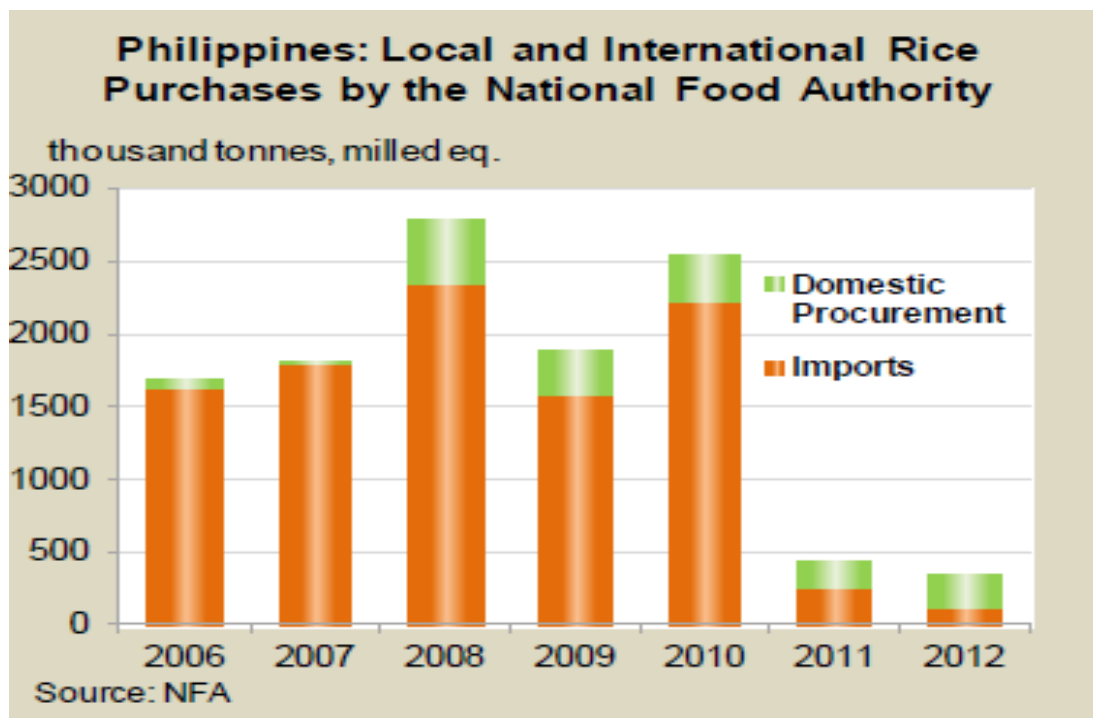


Source: Rice Outlook February 12, 2013, Economic Research Service, USDA.



บทบาทนำเข้าของNFA-Philippines

ลดลงมากหลังมีประธานาธิบดีคนใหม่



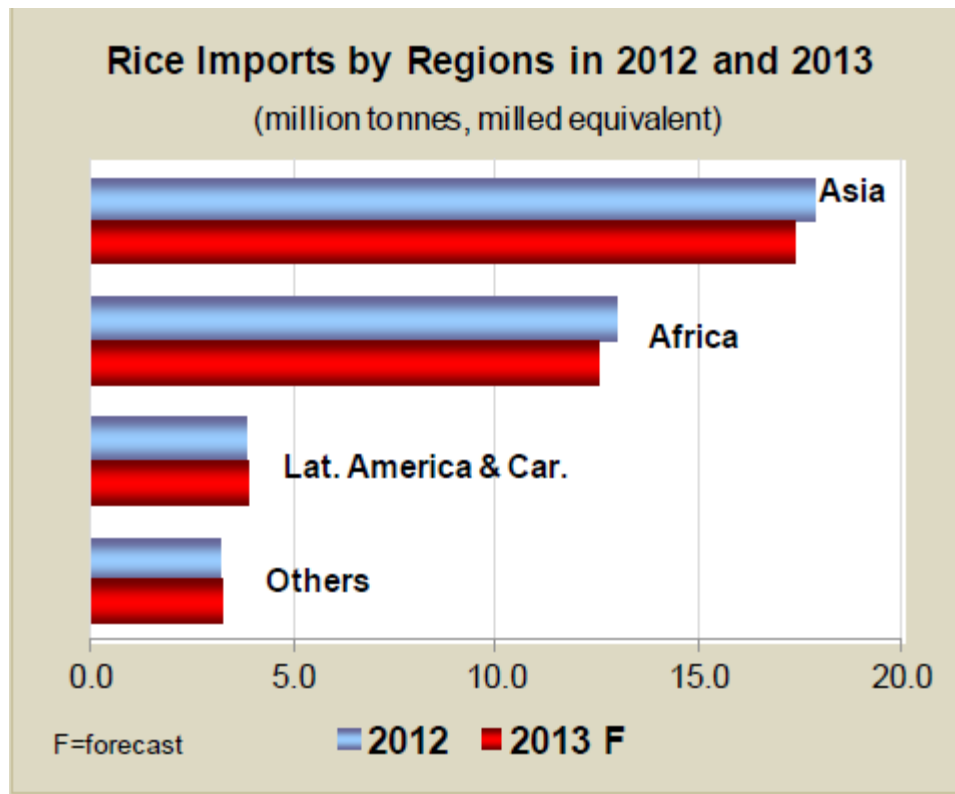
การค้าโลกในปี 2556 จะลดลงเหลือ 37.1 ล้านตัน (ลด1.9 ลต.) แข่งขันรุนแรงขึ้น

- เอเชียจะลดนำเข้าเหลือ 17.3 ลต.(-2%)
 - USDAคาดว่าจีนจะเพิ่มนำเข้า 0.22 ลต. เป็น 2.2 ลต. แต่FAO คาดว่า จะลดลงเหลือ 2 ลต.
 - แต่อินโดนีเซียจะลดนำเข้าจาก 2 ลต. ในปี 2555 เหลือ 0.8-1.1 ลต.ในปี 2556; ปี 2555 BULOG วางแผนนำเข้า 1 ลต. แต่ซื้อจริงแค่ 0.7 ลต.
 - ฟิลิปปินส์ลดการนำเข้า -9 % (หรือเท่าเดิม) เหลือ 1ลต.
 - มาเลเซียลดนำเข้าเหลือ 1.05-1.15 ลต.
 - อิหร่านลดการนำเข้า -15% เหลือ 1.3 ลต.
 - บังคลาเทศเพิ่มการนำเข้าเป็น 0.6 ลต. ยึดอายุสัญญา กับไทย โดยสัญญาจะซื้อจากไทย 1 ลต.



การนำเข้าข้าวของปท.ในเอเชีย&แอฟริกา

จะลดลงในปี 2556





การค้าโลกในปี 2556 จะลดลงเหลือ 37.1 ล้านตัน (ลด1.9 ลต.) แข่งขันรุนแรงขึ้น (ต่อ)

- ออฟริกาลดการนำเข้า -3% เหลือ 12.5 ล้านตันในปี 2556
 - ไนจีเรียลดการนำเข้าจาก 3 แสนตัน เหลือ 2.5 แสนตัน
- Latin Am & Caribbean เพิ่มการนำเข้า 1% เป็น 3.9 ลต.
- EU เพิ่มการนำเข้า(duty-free quota) จากการทำสัญญา RTA กับ Latin & Central America และกำลังเจรจากับอินเดียและเวียดนามอีก

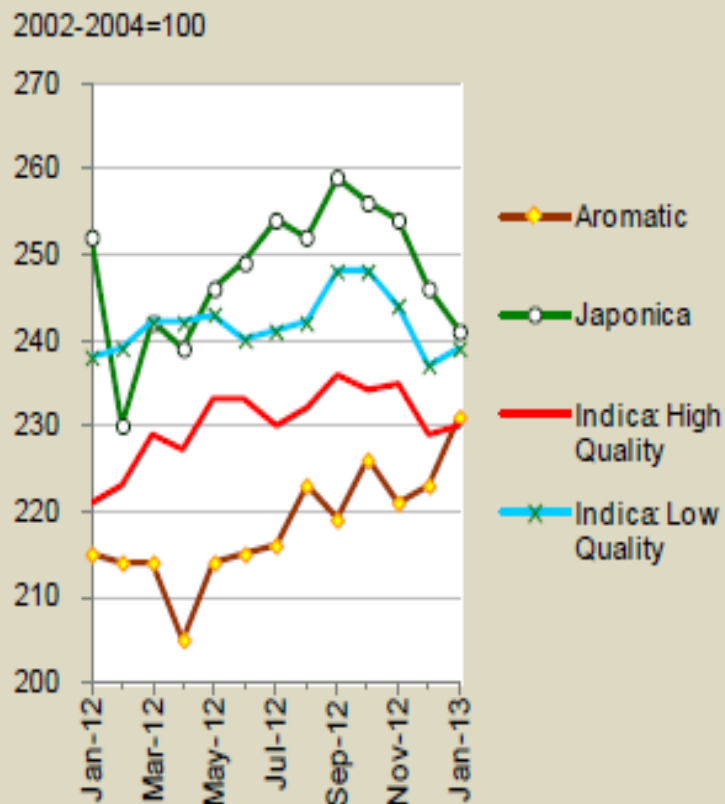


ราคาข้าวตลาดโลกปี 2555

- ราคา fobข้าวไทยในปี 2555 สูงกว่าVN ซึ่งขายราคาถูกกว่าอินเดีย เพราะดอกเบ็ญแพง
- แต่ดัชนีราคาเฉลี่ยทั่วโลกปี 2555=230 ต่ำกว่า 2554=237 ทั้งๆที่ปริมาณการค้าข้าวเพิ่มสูงกว่าอดีต และไทยเก็บข้าวไว้ในโกดัง 13-14 ล้านตัน
 - แสดงว่าการจําหน่ายไม่มีผลต่อการยกราคาตลาดโลก
 - คู่แข่งสำคัญมีข้าวขายจำนวนมาก และ เวียดนามตัดราคาขายต่ำกว่าอินเดีย ปากีสถาน เขมร พม่า

ราคาข้าวปี 2012ต่ำกว่าปี2011

FAO Price Indices for Rice



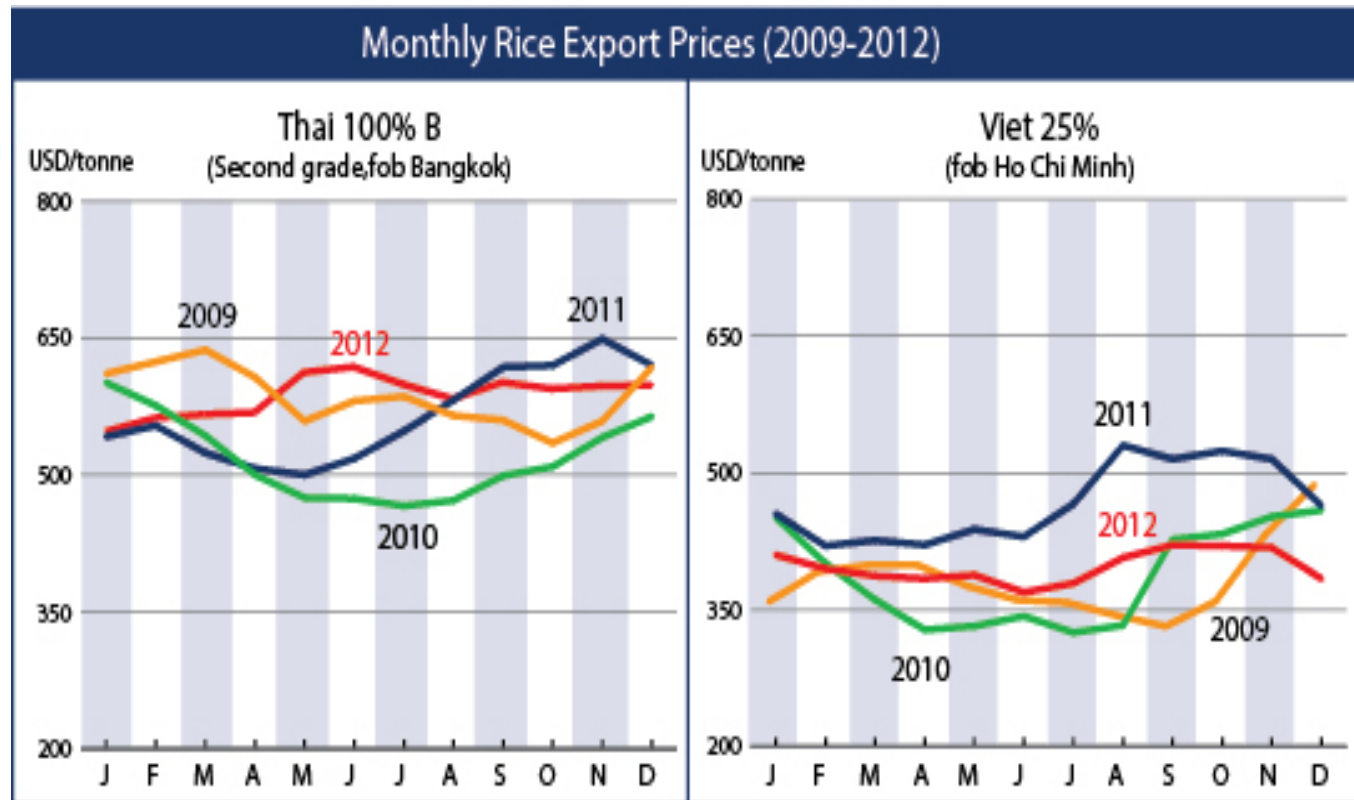
FAO Rice Price Indices (2002-2004=100)

	All	Indica		Japonica	Aromatic
		High quality	Low quality		
2008	294	296	287	314	251
2009	253	229	196	341	232
2010	229	211	212	264	231
2011	251	237	250	274	227
2012	238	230	242	248	217
2012 January	235	221	238	252	215
2012 February	229	223	239	230	214
2012 March	235	229	242	242	214
2012 April	233	227	242	239	205
2012 May	238	233	243	246	214
2012 June	238	233	240	249	215
2012 July	239	230	241	254	216
2012 August	240	232	242	252	223
2012 September	245	236	248	259	219
2012 October	244	234	248	256	226
2012 November	242	235	244	254	221
2012 December	236	229	237	246	223
2013 January	236	230	239	241	231
2012 January	235	221	238	252	215
2013 January	236	230	239	241	231
% Change	0.6	4.3	0.5	-4.2	7.1

Source : FAO



ราคาfobข้าวไทย-เวียดนาม





ราคาตลาดโลกในปี2556 จะอ่อนตัว

- การผลิตโลกมากขึ้น การนำเข้าลดลง การแข่งขันรุนแรงขึ้น
- แม้ราคาข้าวส่งออกของไทยจะสูงขึ้นเล็กน้อยในกพ.2556 เช่น 100%-B เพิ่มขึ้น 5 \$ เป็น 576 \$ ข้าวหอมมะลิชั้นหนึ่งเพิ่มอีก 39\$ เป็น 1,118\$เพราะsupplyน้อย และเงินบาทแข็งค่า
- แต่ราคาในเวียดนามอ่อนตัวลงเหลือ 5%broken=390\$ ลดลง 25\$ เพราะไม่มีคำสั่งซื้อ และผลผลิตเพิ่มมาก



2. ทิศทางข้าวไทยในปี 2556

- ปี 2555/56 ผลผลิตเพิ่มขึ้น.....ปริมาณรับจํานำเพิ่มมากขึ้น
- การขายข้าวของรัฐบาล: ไทยจะกลับมาเป็นผู้ส่งออกข้าวอันดับหนึ่งในปี 2556 ได้ไหม
- การ (แอบ) ขายข้าวในประเทศในปี 2555



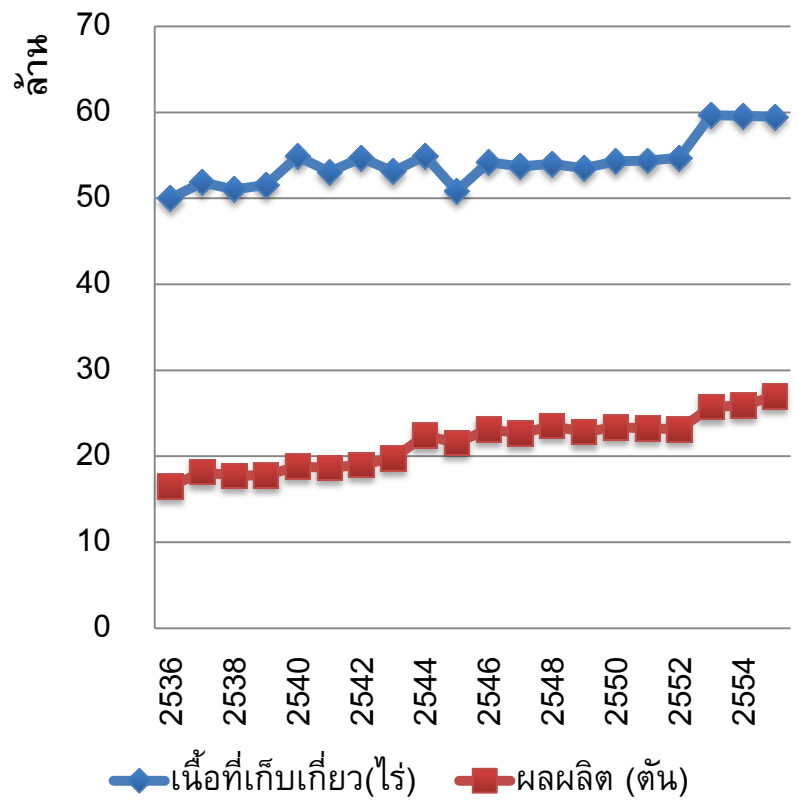
**2.1 ปริมาณการผลิตข้าวหน้าปี 2555/56
เพิ่มเป็นประวัติการณ์ 26.1 ล้านตัน
หรือเพิ่มขึ้น 2.15 แสนตัน (9 %)
เพราะอิทธิพลของการจำหน่ายในราคาสูง**



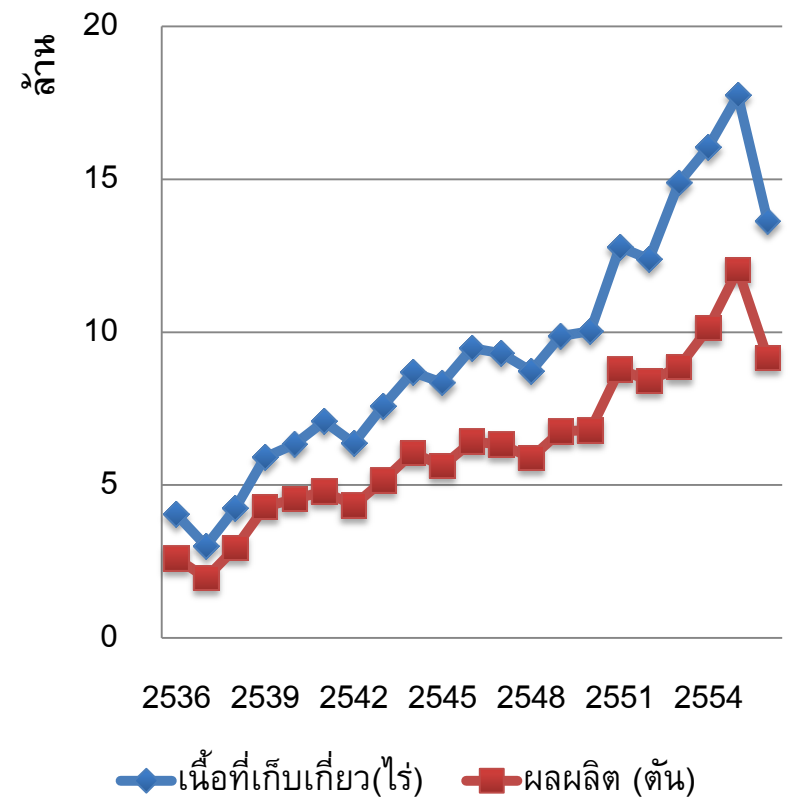
ผลผลิตนาปี 2555/56 เพิ่มขึ้นเป็นประวัติ

26.1 ล้านตันข้าวเปลือก

เนื้อที่เก็บเกี่ยว และผลผลิตข้าวนาปี



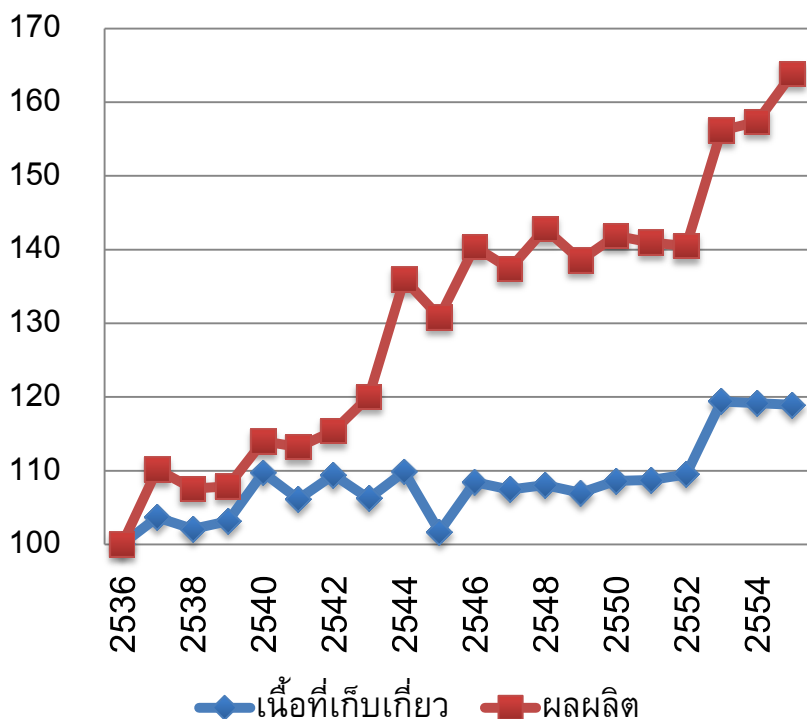
เนื้อที่เก็บเกี่ยว และผลผลิตข้าวนาปรัง



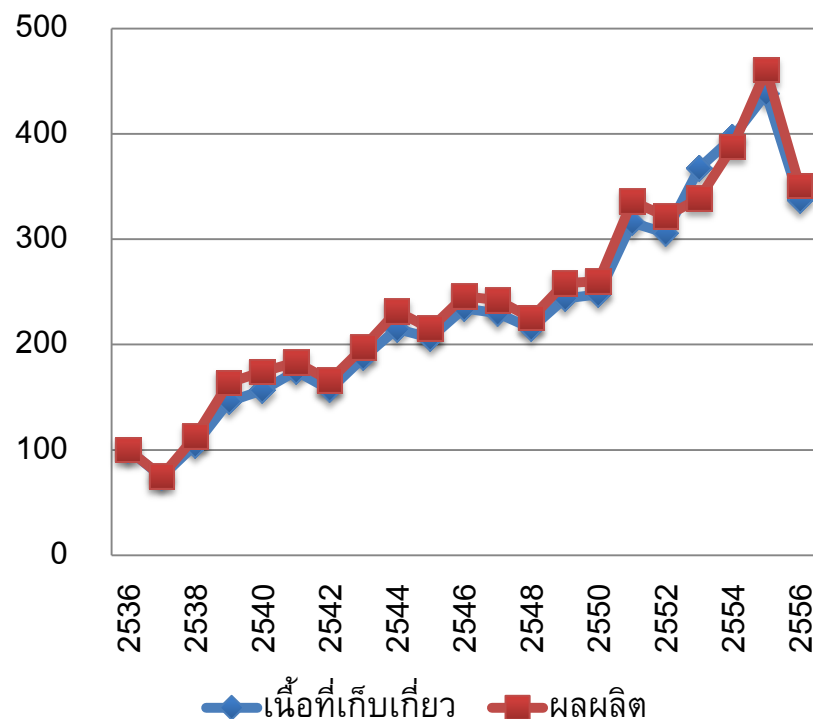
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, วารสารพยากรณ์ผลผลิตการเกษตร (ธันวาคม 2555).

อัตราการเพิ่มของผลผลิตข้าว และพื้นที่เก็บเกี่ยว

ดัชนีการเติบโตของเนื้อที่เก็บเกี่ยว และผลผลิตข้าวนาปี



ดัชนีการเติบโตของเนื้อที่เก็บเกี่ยว และผลผลิตข้าวนาปรัง



ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, วารสารพยากรณ์ผลผลิตการเกษตร (ธันวาคม 2555).



ผลผลิตข้าวที่เพิ่มขึ้นมีผลให้ปริมาณรับ
จำหน่ายข้าวหน้าปีเพิ่มมากขึ้น

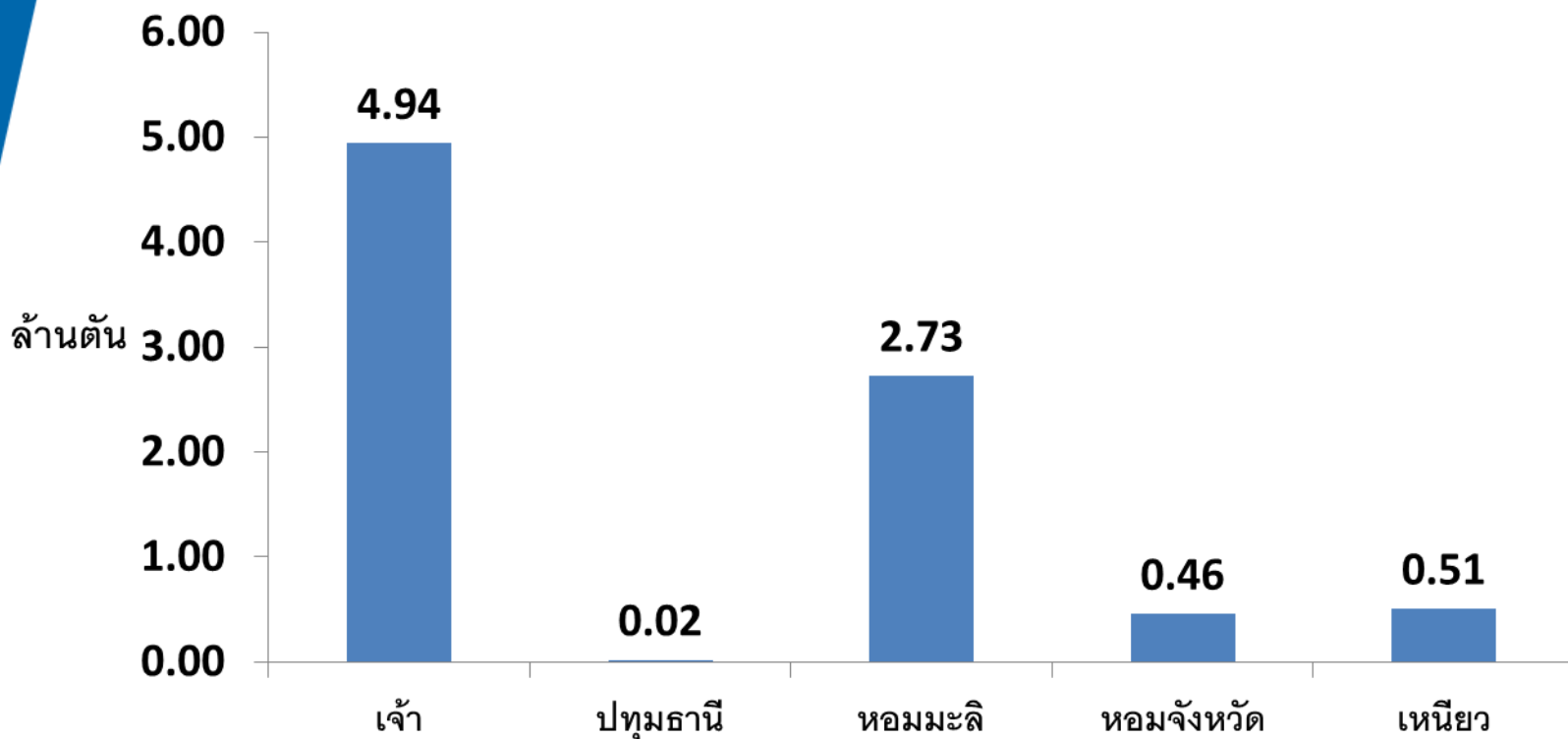
จาก 6.95 ล้านตันในปี 2554/55

เป็น 8.66 ล้านตันในปี 2555/56

คาดว่าถ้าปีนี้ไม่แล้งผิดปกติ ผลผลิตและ
การจำหน่ายปรังจะเพิ่มขึ้นอีก



ปริมาณการรับจำนำข้าวเปลือกหน้าปี 2555/56 ทั้งหมด 8.66 ล้านตัน ประกอบด้วย



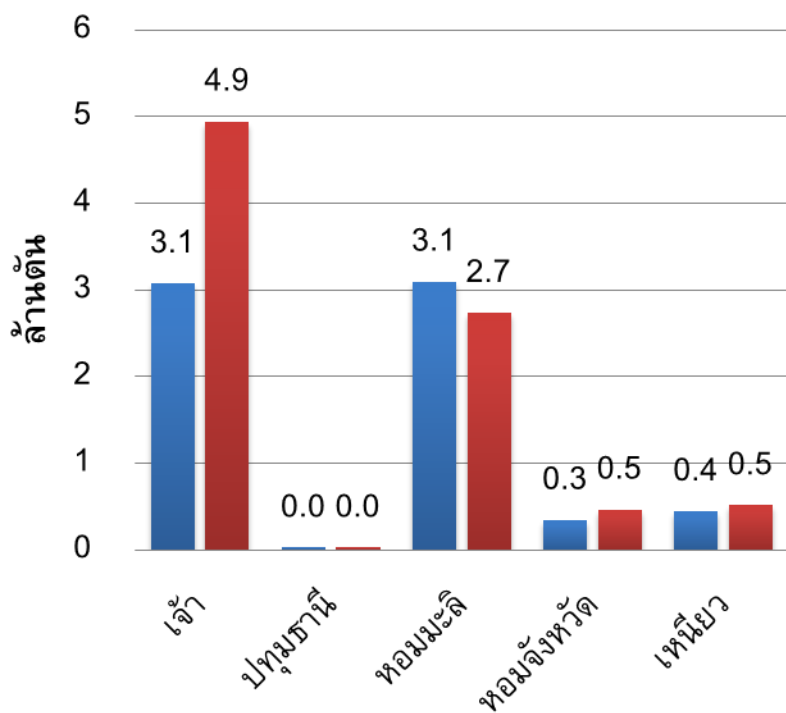
หมายเหตุ: ข้อมูล ณ เดือนมกราคม 2556

ที่มา: สรุปผลการประชุม คณะอนุกรรมการกำกับดูแลการรับจำนำข้าว ครั้งที่ 1/2556



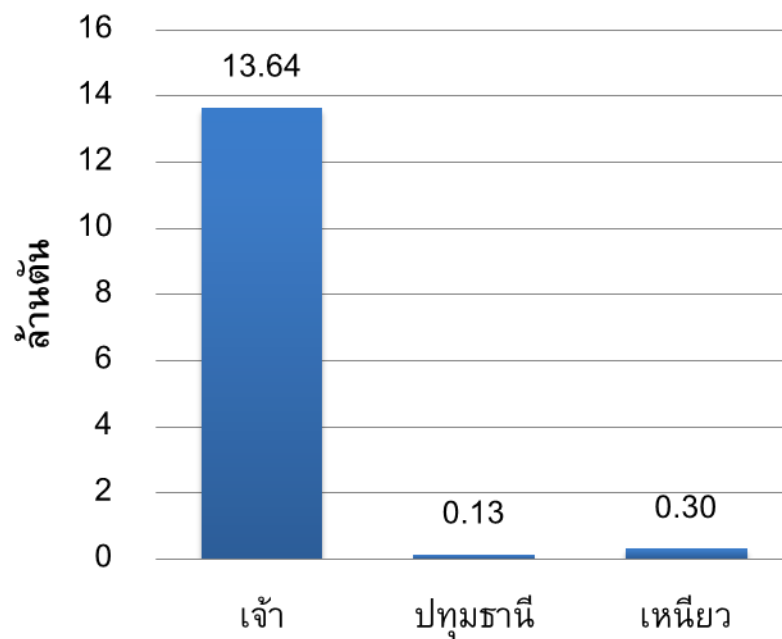
ปริมาณการรับจำหน่ายข้าวเปลือกหน้าปี เพิ่มจาก 6.95 ล้านตันในปี 2554/55 เป็น 8.66 ล้านตันในปี 2555/56 แต่ข้าวหอมมะลิลดลง

ปริมาณการรับจำหน่ายข้าวเปลือกหน้าปี



■ 2554/55 [6.95 ล้านตัน] ■ 2555/56 [8.66 ล้านตัน]

ปริมาณการรับจำหน่ายข้าวเปลือกหน้าปี



■ 2555 [14.08 ล้านตัน]

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ เดือนมกราคม 2556

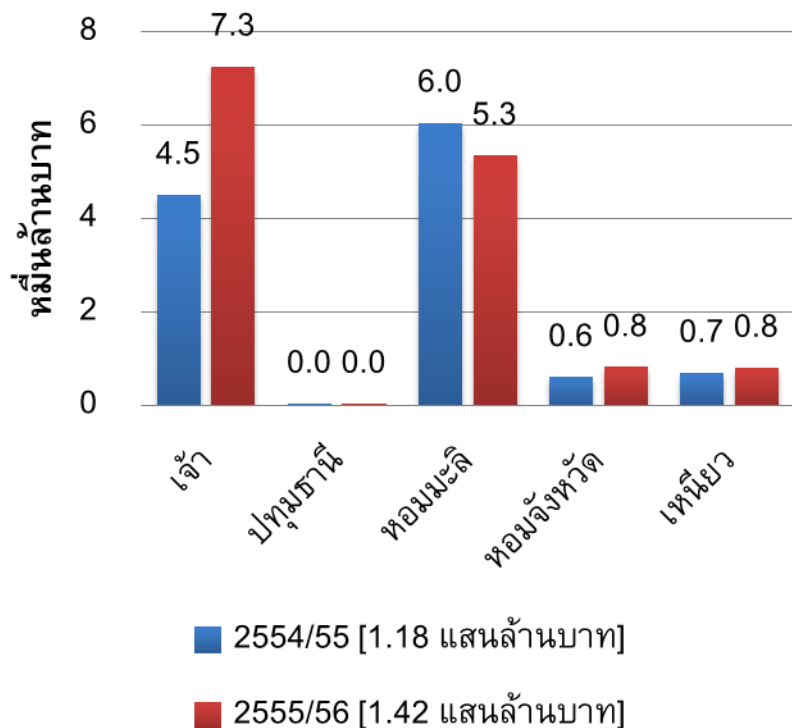
ที่มา: สรุปผลการประชุม คณะอนุกรรมการกำกับดูแลการรับจำหน่ายข้าว ครั้งที่ 1/2556



มูลค่าการรับจำหน่ายข้าวเปลือกหน้าปี จะเพิ่มขึ้นเกินกว่างบที่รัฐตั้งไว้ 1.5 แสนล้านบาท...ขณะนี้ใช้ไปแล้วกว่า 1.42 ล้านบาท

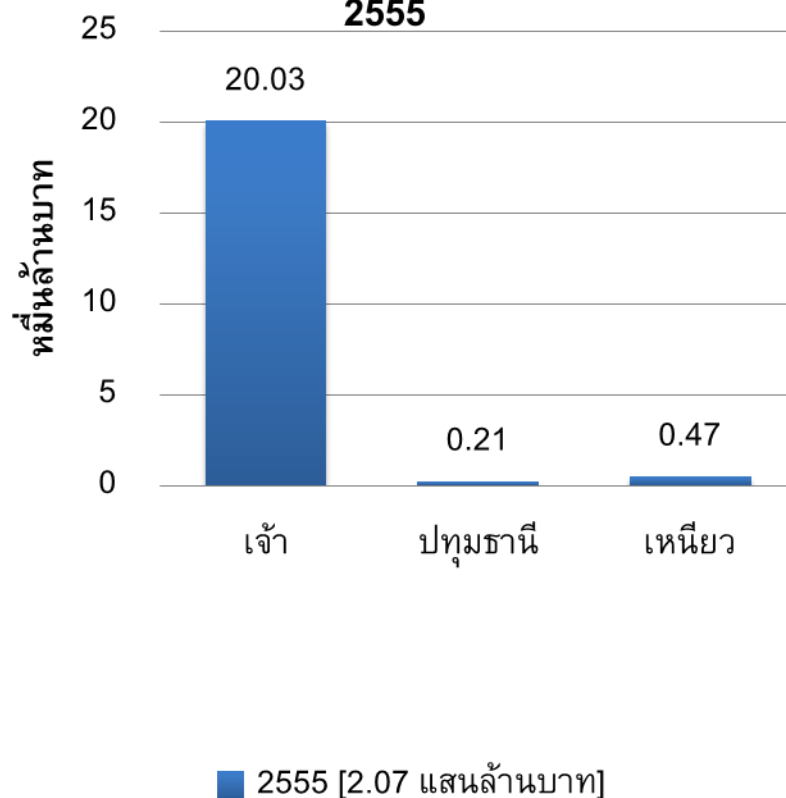
มูลค่าการรับจำหน่ายข้าวเปลือกหน้าปี

2554/55 และ 2555/56



มูลค่าการรับจำหน่ายข้าวเปลือกปรี้ง

2555



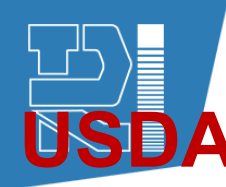
หมายเหตุ: ข้อมูล ณ เดือนมกราคม 2556

ที่มา: สรุปผลการประชุม คณะอนุกรรมการกำกับดูแลการรับจำหน่ายข้าว ครั้งที่ 1/2556



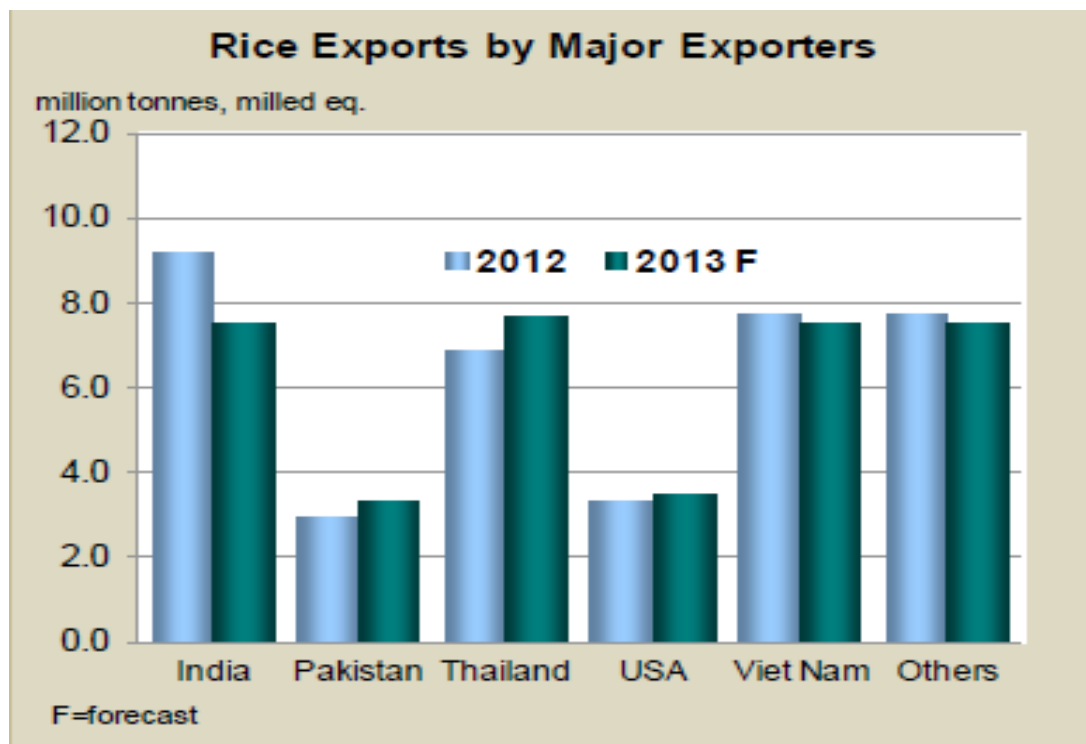
2.2 การขายข้าวส่งออกของรัฐบาล

- FAO – USDA คาดว่าไทยจะกลับมาเป็นผู้ส่งออกข้าว
อันดับ 1 อีก
 - จะเป็นไปได้หรือไม่



USDA & FAO คาดว่าไทยจะส่งออกเป็นอันดับ 1 อีก (เกือบ 8 ลต.) แต่ India-VN จะส่งออกใกล้เคียงไทย

- คำถาม ไทยจะกลับมาเป็นผู้ส่งออกอันดับ 1 ได้อย่างไร





ความสามารถในการขายข้าวของ

รัฐบาล G-to-G ในปี 2555

■ รัฐบาลประกาศว่าจะขายข้าว G-to-G แก่จีน อินโดนีเซีย และโกตตีวัวร์ ได้ 5.6 ล้านตัน ภายใน ธค. 2556

- มีข่าวในหนังสือพิมพ์ว่ารัฐบาลอาศัยบริษัทเอกชนเป็นผู้ส่งออกไป อินโดนีเซีย โกตตีวัวร์ และกีนี จำนวน 0.7 ล้านตันแต่ไม่มี รายงานข่าวว่ารัฐบาลไทยส่งออกข้าวจำนวนเท่าไรไปจีน
- สส.วงศ์ พรรคปชป.อภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาลโดยโต้แย้งว่า รัฐบาลไม่มีการส่งออกแบบ G-to-G แต่อาศัยบริษัทเอกชน 3-4 ราย เป็นผู้ค้าข้าวแทนรัฐบาล..... แต่ไม่ปรากฏข้อมูลว่าบริษัทเหล่านี้ได้ ส่งออกข้าวเป็นจำนวนเท่าไร เป็นไปได้ว่าข้าวบางส่วนถูกนำมา จำหน่ายในประเทศ



ความสามารถในการขายข้าวของรัฐบาล (ต่อ)

ปริมาณส่งออกข้าวทุกชนิดไปยังประเทศที่มีรายชื่อ G to G (ตันข้าวสาร)

(ตันข้าวสาร)	2011 (JAN.-AUG.)		2011 (SEP.-DEC.)	2012
	กรมศุลกากร	G-to-G	กรมศุลกากร	กรมศุลกากร
BANGLADESH	718,370	217,800	15	75
CHINA	183,852		77,118	113,046
COTE D IVOIRE	432,130		160,677	127,881
GUINEA	32,586		168	8,212
INDONESIA	634,351	50,070	266,943	282,511
รวม	2,001,289	267,870	504,921	531,724

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

- ข้อมูลจากกรมศุลกากร & สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทย ไม่ปรากฏว่ามีการส่งออก **G-to-G** ในระหว่างกย.-ธค. **2554** และมค.-กย. **2555** (ซึ่งเป็นช่วงที่พาณิชย์ยังไม่มีมาตรการปิดบังข้อมูลส่งออก **G-to-G**)
- ปี **2555** ข้อมูลกรมศุลกากร (ซึ่งอาจรวม **G-G** และการส่งออกของรัฐผ่านบริษัทเอกชน) เอกชนและรัฐส่งออกข้าวไป **5** ประเทศ เป็นจำนวน **0.53** ล้านตัน น้อยกว่าที่รัฐประกาศ (**1.7** ล้านตันในปี**2555**) และต่ำกว่าการส่งออกในปี **2554**



ความสามารถในการขายข้าวของรัฐบาล (ต่อ)

- แต่ในสถิติการส่งออก มีการส่งออกข้าวหนึ่งของเอกชน จำนวน 1.789 ล้านตัน ในช่วง มค.-กย. 2555 (และตลอดปี 2555 กรมศุลกากรรายงานว่ามีการส่งออกข้าวหนึ่ง 2.05 ล้านตัน) ทั้ง ๆ ที่การจำหน่ายข้าวทุกเม็ด ไม่มีระเบียบให้นำข้าวเปลือกมาหนึ่ง...
- เนื่องจากข้าวหน้าปริงทั้งหมดถูกขายให้โครงการรับจำหน่าย ไทยจะต้องไม่มีข้าวหนึ่งส่งออก(หรือมีส่งออกเล็กน้อย)ตั้งแต่ เมษายนถึงปลายปี 2555 ก่อนเก็บเกี่ยวข้าวฤดูใหม่
- แสดงว่ามีคนไปเสนอเปาเกาข้าวให้ผู้ส่งออกข้าวหนึ่ง แล้ว แอบนำข้าวเปลือกรัฐมาส่งให้แก่ผู้ส่งออกข้าวหนึ่งแทน



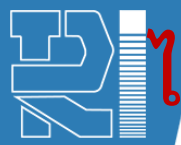
ไทยจะกลับมาเป็นผู้ส่งออกอันดับ 1 ได้อย่างไร

- ตลาดผู้นำเข้าไม่ค่อยแจ่มใส โดยเฉพาะ การขายข้าว G-to-G คงไม่แจ่มใส และการแข่งขันรุนแรงขึ้น ราคาไม่ดี
 - อินโดนีเซีย จีน ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย อิหร่าน ไนจีเรีย ต่างจะลดการนำเข้า
 - หลายประเทศหันมาใช้นโยบาย self sufficient อย่างจริงจังมากขึ้น
 - คู่แข่งไทยต่างได้ quota free tariff จาก EU เช่น India VN เขมร พม่า และ กลุ่ม Latin & Central America
 - มีแต่บังคลาเทศที่อาจซื้อ G-to-G จากไทย มากขึ้นเล็กน้อย
 - ราคา fob ของไทยทรงตัวระดับสูงกว่าคู่แข่งกว่า 100 \$ ทำให้ขายไม่ค่อยได้ (ดูกราฟราคา fob ข้าวไทย เทียบกับเวียดนาม)

คำถาม ไทยจะกลับมาเป็นผู้ส่งออกอันดับ 1 ได้อย่างไร (ต่อ)

■ ความเป็นไปได้ของการขายข้าวของรัฐ

- พาณิชย์ตกลงกับสมาคมผู้ส่งออกข้าวเรื่องการส่งออกข้าวหอม....แต่ผู้ส่งออกขอซื้อเพียง 1.9 แสนตัน แต่เก็งราคาผิด เพราะราคาสูงขึ้นในกพ.56 จึงไม่มีข้าวขายอีก
- ผู้ส่งออกข้าวหนึ่งจ่ายค่านายหน้าให้ผู้มีอิทธิพลขอซื้อข้าวเปลือกจากโรงสีในโครงการจำหน่ายข้าว
- การประมูลขายข้าวแบบโปร่งใสจะได้ราคาต่ำ เพราะผู้ประมูลไม่แน่ใจในคุณภาพข้าวในโกดังกลาง...พาณิชย์ไม่ยอมขายเพราะ กลัวเปิดเผยภาวะการขาดทุน
- การขายข้าวผ่าน AFET จะช่วยให้ผู้ส่งออกข้าวไทยมีข้าวคุณภาพส่งออก แข่งกับคู่แข่งได้....พาณิชย์ไม่ยอมขาย เพราะกลัวประชาชนรู้ว่าข้าวในโกดังไม่มีคุณภาพ หรือ กลายเป็นข้าวรุ่นเก่าก่อนปี 2554/55
- บริษัทที่มีเส้นสายการเมืองก็ขาดความสามารถในการส่งออก
- นักการเมือง....จึงต้องแอบขายข้าวในประเทศ เพราะได้ประโยชน์ 2 ต่อ (1) ปิดบังการขาดทุนได้ และ (2) นักการเมืองยังได้ค่านายหน้าอีกด้วย



ไทยจะกลับมาเป็นผู้ส่งออกอันดับ 1 ได้อย่างไร (ต่อ)

- สรุป: ไทยจะสามารถส่งออก 8 ล้านตันต่อเมื่อรัฐยินยอมขยายข้าวให้ภาคเอกชนแบบโปร่งใส และยอมรับภาระขาดทุนจากการขยายข้าว
- ถ้ายังมี “ทริจี้” รัฐจะยิ่งขาดทุนมากขึ้น จากคุณภาพข้าวในโกดังที่แย่ลง ดอกเบี้ย และค่ารักษาข้าวในโกดังที่สูงขึ้น

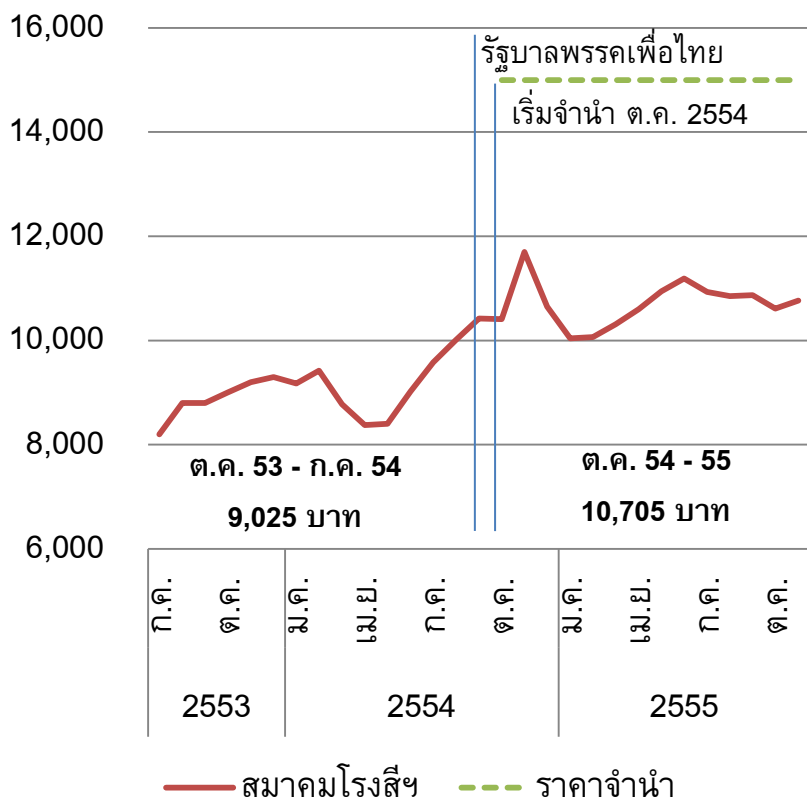


2.3 การ (แอบ) ขายข้าวในประเทศ

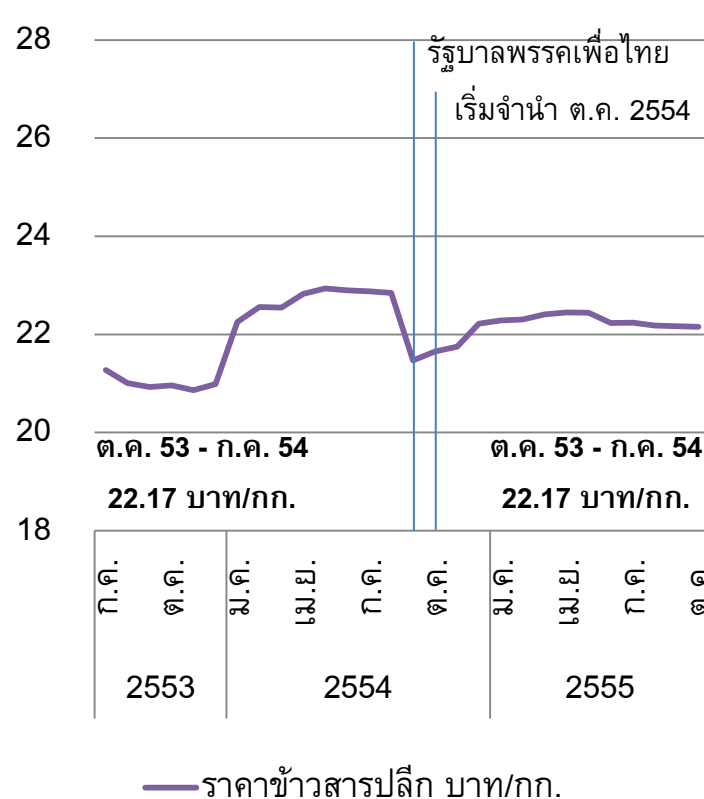
- คนไทย(และนักท่องเที่ยว)ต้องบริโภคข้าวปีละ 8-10 ล้านตัน
- การจำหน่ายข้าวทุกเมล็ดควรส่งผลให้ราคาข้าวสารในประเทศแพงขึ้น.....
ซึ่งจะกระทบเสถียรภาพรัฐบาล
 - รัฐบาลยอมให้เกิดไม่ได้ จึงต้องขายข้าวในประเทศให้พอกิน
 - แต่รัฐบาลไม่กล้าขายข้าวแบบโปร่งใส เพราะกลัวประชาชนรู้ว่าขาดทุนมาก.....**จึง แอบขายในราคาถูกต่ำกว่า 16-17 บาทต่อกก.** (เท่ากับข้าวเปลือกราคา 10 บาท) เพื่อให้ข้าวสารขายปลีกราคาต่ำแค่ก.ละ 21-22 บาท (ถูกละ 110-120)
 - ปริมาณที่แอบขายในประเทศ รวมทั้งให้เอกชนส่งออกให้ต่างประเทศแทน (เช่น อินโดนีเซีย) **ประมาณ 2.8 ล้านตัน** มิฉะนั้นคนไทยจะมีข้าวไม่พอกิน (ดูตาราง)
 - ผลคือ “ข้าวเปลือกแพง ข้าวสารราคาถูก”
 - รัฐบาลต้องอุดหนุนผู้บริโภคนในประเทศ....ขาดทุนมากขึ้น เพราะต้องขายข้าวสารในราคา
 - การค้าข้าวในประเทศอยู่ในมือผู้มีเส้นสายการเมือง และพ่อค้าที่ยอมจ่ายเงินได้ไต่ะ.....ทำลายพ่อค้าที่แข่งขันด้วยความสามารถ และความสุจริต

ข้าวเปลือกแพง ข้าวสารราคาถูกลง

(ก) ราคาข้าวเปลือกเจ้า (ความชื้น 15%)



(ข) ราคาข้าวสารขายปลีกเฉลี่ยทั่วประเทศ



ที่มา: ราคาข้าวจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สมาคมโรงสีข้าวไทย และ สำนักดัชนีเศรษฐกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์.



การ(แอบ)ขายข้าวของรัฐบาล

(หน่วย: ล้านตันข้าวสาร)	สตก.	(หน่วย: ล้านตันข้าวสาร)	สนง.สถิติฯ
1. อุปทานข้าวปี 2554	33.742	2. การบริโภครวม-ส่งออก-ทำพันธุ์ ในปี 2554 (มค.-ธค.)	21.326
1.1 ปชป.ขายข้าว (ก.ย.-ธ.ค. 2553)	1.905	2.1 ทำพันธุ์-บริโภคในประเทศ	10.66
1.2 ยอดผลผลิตคงเหลือจากปี 2553/54	14.760	2.2 ส่งออก (ส.ผู้ส่งออกข้าวไทย)	10.3981
1.3 ผลผลิตนาปรัง 2554	6.592	2.3 G-to-G (มค.-สค.)	0.2679
1.4 ผลผลิตนาปี 2554/55	13.327		
1.5 หักการนำเข้า 7 ต.ค.-31 ธ.ค. 55	-2.972	3. คงเหลือ (1) - (2)	12.416
1.6 รัฐบาลขายข้าวในประเทศ (ช่วยน้ำท่วม)	0.130		
4. อุปทานข้าวปี 2555	12.204	5. การบริโภครวม-ส่งออก-ทำพันธุ์ ปี 2555 (ม.ค.-ก.ย.)	14.991
4.1 อุปทานข้าวคงเหลือจากปี 2554 (จากข้อ 3)	12.416	5.1 ทำพันธุ์-บริโภคในประเทศ	8.257
หัก การนำเข้าในปี (ม.ค.-29 ก.ค.2555)	-1.545	5.2 ส่งออก(เอกชน+รัฐที่ขายผ่านเอกชน 1.46 ล้านตัน)	6.734
4.2 ผลผลิตนาปรัง 2555	8.220	5.3 G-to-G (แยกไม่ได้ เพราะรวมอยู่ในข้อ 5.2)	0
หัก การนำเข้านาปรัง 2555 (ม.ค.-ก.ย.2555)	-8.220		
4.3 รัฐบาลประมูลข้าวในประเทศ	0.321	6. การบริโภคและส่งออกมากกว่าอุปทาน (5) - (4)	2.7871
4.4 รัฐบาลขายให้องค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ	0.083	7. มีการส่งออกข้าวหนึ่ง (มค.-ก.ย. 55)	1.265
4.5 ข้าวรัฐบาลที่ขายให้ต่างประเทศ แต่ถูกบริษัทเอกชน นำมาขายในประเทศ	0.929	8. รวมข้าวรัฐบาลที่ถูกขายนอกระบบ (6) + (7)	4.0521



การ(แอบ)ขายข้าวของรัฐบาล (ต่อ)

หมายเหตุ :

- 1) ข้อ 1.1 การขายข้าวของรัฐบาลประชาธิปไตยนับเฉพาะช่วงเดือน ก.ย.-ธ.ค.2553 เนื่องจากเป็นช่วงเดียวกับการเก็บเกี่ยวผลผลิตนาปี 2553/54
- 2) ข้อ 1.2 ยอดผลผลิตคงเหลือจากปี 2553/54 14.76 ล้านตัน คำนวนมาจากผลผลิตนาปี 2553/54 16.537 ล้านตัน หักการบริโภคในเดือน ต.ค.-ธ.ค.2553 1.777 ล้านตัน (แต่ไม่คิดปริมาณข้าวส่งออกที่มาจากผลผลิตนาปี 2553/54)
- 3) ข้อ 1.6 การขายข้าวในประเทศของรัฐบาล ปี 2554 0.13 ล้านตัน ประกอบด้วย (1) การขายข้าวช่วยน้ำท่วมรอบ 1 แก่ นครสวรรค์ค้าข้าว 3 หมื่นตัน (2) การขายข้าวช่วยน้ำท่วม รอบ 2 แก่บริษัทเจียเม้งทำข้าวธงฟ้า 1 แสนตัน
- 4) ข้อ 3.2 ประมาณการผลผลิตนาปี 2555 น้อยกว่าข้าวที่เข้าโครงการรับจำนำ
- 5) ข้อ 3.3 รัฐบาลประมูลข้าวปี 2555 0.3209 ล้านตัน ประกอบด้วย (1) ปลายข้าว 3.43 หมื่นตัน (2) บริษัท 3 กย. จำนวน 2.29 แสนตัน (3) 5 ตค. จำนวน 5.76 หมื่นตัน (แต่เอกชนรับมอบเพียง 3.76 หมื่นตัน) (4) กรมราชทัณฑ์ 2 หมื่นตัน
- 6) ข้อ 3.4 รัฐบาลขายให้องค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศเพื่อสาธารณประโยชน์ 0.083 ล้านตัน
- 7) แต่รัฐบาลแจ้งว่าขายข้าวแล้ว 1.46 ล้านตัน (จากรายการนายกรัฐมนตรีนพประชาชน ต้นเดือนตุลาคม 2555)
--> ฉะนั้นมีข้าวในท้องตลาดไม่พอต่อการบริโภค 2.926 ล้านตัน
--> แต่มีการส่งออกข้าวหนึ่ง 1.265 ล้านตัน
แสดงว่ามีการแอบขายข้าวให้พ่อค้าในประเทศ และพ่อค้าส่งออกข้าวหนึ่งรวม 4.191 ล้านตัน
- 8) ข้อ 3.5 และข้อ 5.3 รัฐบาลแจ้งว่ามีการขายข้าว G-to-G 1.46 ล้านตัน แต่ตัวเลขการส่งออกไปยังประเทศที่มีสัญญากับรัฐบาล 5 ประเทศของกรมศุลกากร มีเพียง 0.531 ล้านตัน ดังนั้นเป็นไปได้ว่าบริษัทเอกชนที่เป็นตัวแทนส่งออกของรัฐบาลนำข้าวส่วนที่เหลือมาจำหน่ายในประเทศ

ที่มา : (1) กระทรวงเกษตรฯ (2) กระทรวงพาณิชย์โครงการรับจำนำข้าวปี 2554/55 ถึง 2555 (3) ธกส. สถิติการจ่ายเงินรับจำนำ (4) สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทยการส่งออกข้าว (5) กรมศุลกากรสถิติการส่งออก (6) สำนักงานสถิติแห่งชาติ การสำรวจรายได้รายจ่ายครัวเรือนปี 2554 (7) ข้าวจากหนังสือพิมพ์เรื่องการขายข้าวของรัฐบาลไทย (8) คำอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาลของสส.วงศ์ เดชกิจวิกรม 26 พฤศจิกายน 2555 (9) เอกสารรู้จัก รู้จริง จำนำข้าว โดยคณะกรรมการนโยบายข้าวแห่งชาติ (กขช.)



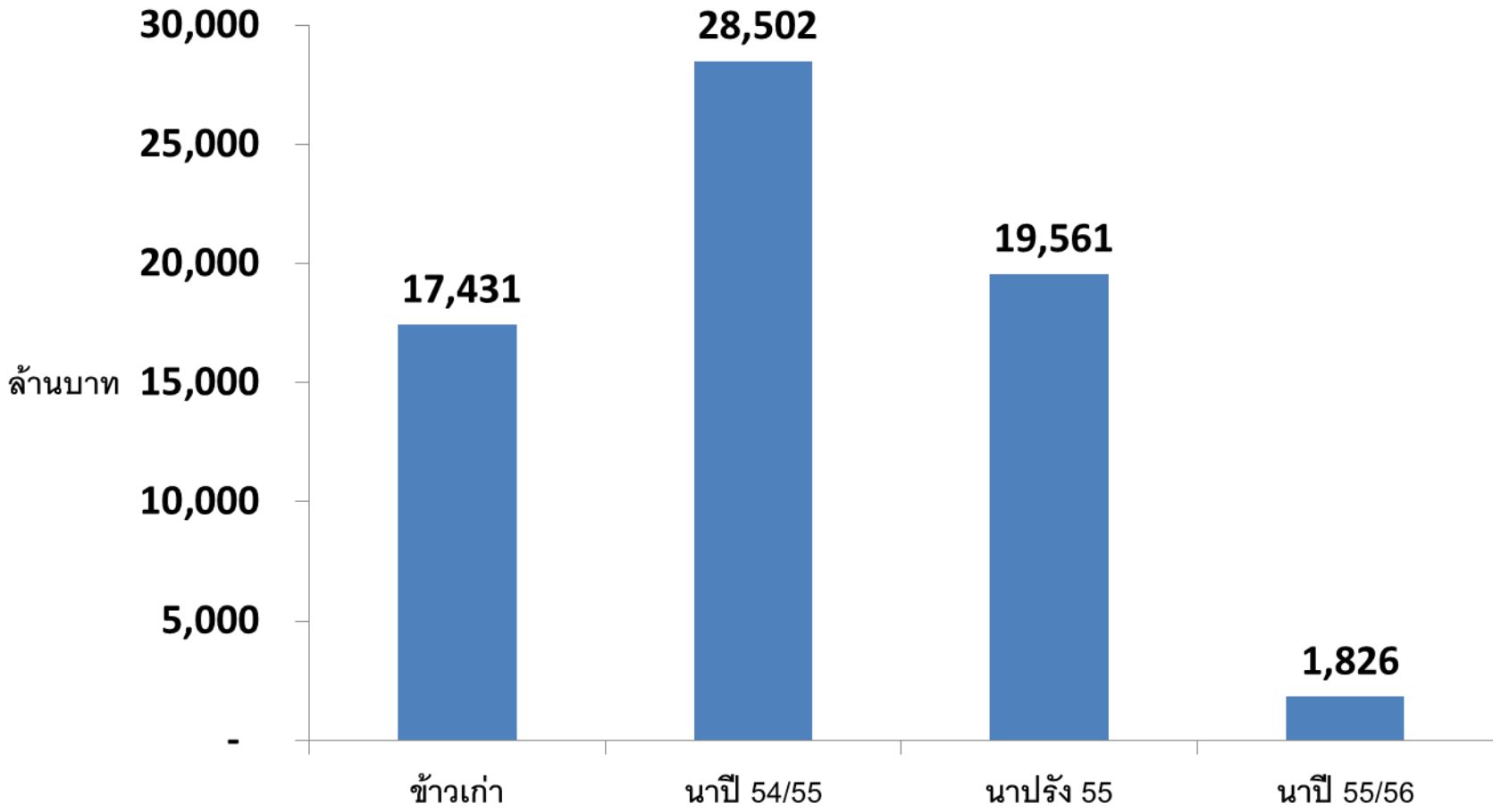
2.3 การ (แอบ) ขายข้าวในประเทศไทย(ต่อ)

เงินค่าขายข้าวอยู่ที่ไหน

- รัฐлік รัฐจริง จำนำข้าว ระบุว่า มค.-ธค. 2555 พาณิชย์ขายข้าวทั้งในและนอกประเทศ รวม 2.85 ล้านตัน
- มค. 2556 พาณิชย์ส่งเงินคืนธกส. 67,320 ล้านบาท เฉพาะข้าวหน้าปี-หน้าปรั้ง 2554-55 = 48,063 ล้านบาท (หรือ 2.8 ลต. ตรงกับที่ระบุในรัฐлік รัฐจริงฯ ถ้าขายในราคา 16,000-17,000 บาทต่อตัน)
- แต่ TDRI ประเมินการว่านอกจากการขายข้าวแบบโปร่งใส 1.33 ล้านตัน (นับรวมข้าวที่รัฐขายให้ต่างประเทศ แต่ถูกบริษัทเอกชนนำมาขายในประเทศไทย) **รัฐขายข้าวอีก 4.1 ล้านตัน ประกอบด้วยการขายในประเทศไทย+ส่งออกผ่านเอกชน 2.8 ล้านตัน และ การขายข้าวเปลือกให้ผู้ส่งออกข้าวหนึ่ง อีก 1.3 ล้านตัน**
- แสดงว่ามีการแอบระบายข้าวในประเทศไทย มากกว่าที่พาณิชย์แจ้งต่อสาธารณะ **4.1-(2.85-1.33) = 2.58 ล้านตัน**
- พาณิชย์ ยังไม่ได้คืนเงินค่าขายข้าวอีก 2.58 ล้านตัน...เงินอยู่ที่ไหน (สส.วรรงค์อภิปรายว่าถูกนำไปลงทุน) ค่านายหน้าเท่าไร ใครรับค่านายหน้า
- ใครมีอำนาจสั่งขายข้าวจากโกดังกลางของรัฐ โดยเฉพาะข้าวเปลือกที่ส่งให้โรงสีผู้ส่งออกข้าวหนึ่ง



จำนวนเงินที่ ธกส. ได้รับจากค้ำจากการขายข้าว ทั้งหมด 67,320 ล้านบาท ประกอบด้วย



หมายเหตุ: ข้อมูล ณ วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2556
ที่มา: ธกส.



2.3 การ (แอบ) ขายข้าวใหม่ประเทศ(ต่อ)

■ สรุปล (1): รัฐจะขายข้าวขาดทุนแบบลับ ๆ

- แต่หนักการเมือง และบริษัทพรรคพวกจะได้กำไรมากขึ้นจากการแอบขายข้าวใหม่ ที่มีคุณภาพ และเอาข้าวเก่าที่เน่ามาใส่โกดังแทน
- สุดท้าย ประชาชนทุกคนก็ต้องแบกรับภาระขาดทุนนั้น ...นี่คือ การเก็บภาษีประชาชนไปจ่ายให้คนที่ทุจริต



2.3 การ (แอบ) ขายข้าวใหม่ประเทศ(ต่อ)

- **สรุป (2): การค้าข้าวใหม่ประเทศและนอกประเทศ ในปี 2556 จะถูกผูกขาดโดยรัฐบาลและบริษัทพรรคพวกหนักขึ้น(อย่างน้อย 4 บริษัท)**
 - **พ่อค้าที่กลัวหมดอาชีพต้องวิ่งเต้นขอซื้อข้าวจากนักการเมือง ผ่านนายหน้านักการเมืองไม่กี่คน**
 - **การจำหน่ายและการค้าจะอยู่ในมือโรงสีและพ่อค้าน้อยรายที่มีเส้นสายการเมือง**
 - **สส.และที่ปรึกษานักการเมืองกำลังขยายโรงสีและโกดังอย่างมโหฬาร**



3. การจำหน่ายข้าว กับอนาคตข้าวไทย

- ความสูญเสียที่เกิดจากการถลุงทรัพยากรที่มีค่าของชาติ ...เพื่อเพิ่มการปลูกข้าว เพิ่มโรงสี-โกดัง แต่กลับเอาข้าวไปเก็บให้เน่าเสียในโกดัง
- คุณภาพข้าวไทยแย่งลง ทำลายวัฒนธรรม “ข้าวคือชีวิตคนไทย” หรือ ทำลาย “ขวัญข้าว”
- ทำลายระบบธุรกิจข้าวที่แข่งขันบนความสามารถ แล้วทดแทนด้วยระบบการค้าพรรคพวก



3. การจำหน่ายข้าว กับอนาคตข้าวไทย (ต่อ)

- ความสูญเสียที่เกิดจากการถลุงทรัพยากรที่มีค่าของชาติ....เพื่อเพิ่มการปลูกข้าว เพิ่มโรงสี-โกดัง แต่กลับเอาข้าวไปเก็บให้เน่าเสียในโกดัง
 - นอกจากการขาดทุนนับแสนล้านบาท และการสูญเสียรายได้จากการส่งออกข้าว 68,000 ล้านบาทในช่วงตค.54-สค.55 ยังมีการสูญเสียที่เกิดจากการถลุงทรัพยากรของชาติอีก
 - ชาวนาเพิ่มผลผลิต ใส่ปุ๋ย ใส่ยา ถลุงน้ำอย่างสิ้นเปลือง ลดการเพาะปลูกพืชอื่น ๆ
 - โรงสีเพิ่มกำลังการสีและโกดัง...กำลังการสีข้าวปีละ 90 ล้านตัน ทั้ง ๆ ที่มีข้าวให้สีเพียงปีละ 35 ล้านตันข้าวสาร
 - เลิกจำหน่ายเมื่อใด ชาวนาจำนวนมากที่ต้นทุนสูงจะขาดทุน โรงสีจำนวนมากที่ไม่เก่งจะล้มละลาย ธนาคารมีหนี้เสียจากการที่โรงสีเบี้ยวหนี้
 - การทุจริตคอร์ปชั่น



3. การจำหน่ายข้าว กับอนาคตข้าวไทย (ต่อ)

- การจำหน่ายข้าวจะทำให้คุณภาพข้าวไทยแยกลง อย่างไร
 - ชาวนาไม่ต้องสนใจคุณภาพข้าว เพราะไม่ได้ราคาเพิ่มจากโครงการจำหน่าย
 - ข้าวคุณภาพต่ำจากประเทศเพื่อนบ้านเข้าสวมสิทธิ์
 - โรงสีไม่สนใจสีข้าวคุณภาพอีกต่อไป
 - โรงสีส่งมอบข้าวคุณภาพต่ำเข้าโกดัง
 - รัฐเก็บข้าวในโกดังโดยไม่มีการดูแลคุณภาพ โดยเฉพาะข้าวหอมมะลิ
 - นอกจากคนไทยจะไม่มีข้าวคุณภาพที่หลากหลายดีกินแล้ว ชื่อเสียงคุณภาพข้าวในตลาดโลกจะหมดไป การจำหน่ายข้าวจะทำลายวัฒนธรรม “ข้าวคือชีวิตคนไทย” หรือ ทำลาย “ขวัญข้าว”



3. การจำหน่ายข้าว กับอนาคตข้าวไทย (ต่อ)

- **ชาวนาไม่จำเป็นต้องผลิตข้าวให้มีคุณภาพ เพราะไม่ได้ราคาเพิ่ม**
 - ชาวนาไม่ต้องสนใจคุณภาพข้าว เพราะระบบจำหน่ายไม่มีการคัดคุณภาพ (มีแต่เรื่องการขึ้นกับสิ่งเจือปน แต่มีสูตรอัตราสีแปรสภาพอัตราเดียวกันเว้นข้าวหอมมะลิ)
 - ส่วนต่างราคาจำหน่ายข้าวหอมมะลิ (20,000 บาท) กับข้าวหอมปทุม (18,000 บาท) ทำให้ข้าวหอมปทุมแปลงกายเป็น “มะลิ”
 - ชาวนาที่ปลูกข้าวดีถูกโรงสีตัดราคา...เกิดการร้องเรียนกรณีข้าวเหนียว
 - ชาวนาหันมาปลูกข้าวอายุสั้น (ต่ำกว่า 80 วัน) แต่คุณภาพต่ำเพื่อสามารถจำหน่ายได้ปีละ 3 ครั้ง
 - กลุ่มชาวนาผลิตข้าวอินทรีย์ และพันธุ์ข้าวล้มสลาย



3. การจำหน่ายข้าว กับอนาคตข้าวไทย (ต่อ)

- **โรงสีไม่จำเป็นต้องแข่งขันเรื่องคุณภาพข้าวอีกต่อไป**
 - โรงสีไม่ต้องพิถีพิถันในการรับจ้างสีข้าวให้รัฐ เพราะรัฐไม่สนใจ
 - ข้าวสารที่ส่งมอบเข้าโกดังมีคุณภาพต่ำลง
 - การจ่ายเงินใต้โต๊ะให้ surveyors เพื่อส่งมอบข้าวคุณภาพต่ำ/ขาดน้ำหนัก
 - ข้าวยิ่งเก็บนาน คุณภาพยิ่งเสื่อม...ราคาตกปีละ 5% เช่น ข้าวหอมยิ่งเก็บนาน ยิ่งไม่หอม แข็ง เหลือง ราคาตก
- **โกดังกล่าวมีแต่ข้าวชั้นเลว หรือมีแต่ตัวเลขข้าวในกระดาษ**
 - รัฐบาลขายข้าวเก่าให้พ่อค้า แต่พ่อค้ารับมอบข้าวใหม่เพื่อส่งออกแล้วแปลงบัญชีข้าวเก่าเป็นข้าวใหม่...
 - มีผู้มีอิทธิพลชะโมย หรือแอบนำข้าวในโกดังรัฐไปขายก่อน



3. การจำหน่ายข้าว กับอนาคตข้าวไทย (ต่อ)

- การจำหน่ายข้าวไม่ต้องมีนักธุรกิจที่มีความสามารถ
 - โรงสี/พ่อค้าที่ชำนาญเรื่องคุณภาพจะหมดอาชีพ...ต้องหันมาเป็นโรงสีรับจ้างรัฐจึงจะได้กำไรเป็นกอบเป็นกำ
 - หยงหมดบทบาทในการให้บริการข้อมูลข่าวสารแก่พ่อค้า และโรงสี
- การประมูลซื้อข้าวของรัฐบาล
 - ผู้ประมูลเสี่ยงได้ข้าวคุณภาพต่ำ เพราะต้องยอมรับเงื่อนไขการประมูล “ตามสภาพข้าว” โดยไม่รู้ว่าคุณภาพเป็นอย่างไร.....ผู้ประมูลจึงต้องกดราคาประมูล.....รัฐขาดทุนขายข้าว
 - ผู้ที่ได้เปรียบการประมูลคือเจ้าของโกดังที่ให้รัฐบาลเช่าโกดัง เพราะมีข้อมูลสภาพข้าวในโกดังของตนดีกว่าผู้อื่น
 - ต่างจากการที่พ่อค้าส่งออกซื้อจากโรงสีในยามปกติ ต่างฝ่ายต่างมีข้อมูลคุณภาพข้าวเต็มที่



3. การจำหน่ายข้าว กับอนาคตข้าวไทย (ต่อ)

- ระบบค้าขายจะเปลี่ยนจาก “การแข่งขันบนความสามารถและคัดคุณภาพข้าว” ไปเป็น การค้าของ“พรรคพวก” (Cronyism)
- โรงสี-พ่อค้ามี 3 ทางเลือก (1) เข้าโครงการจำหน่าย แต่ต้องเป็น มีเส้นสาย-จ่ายเงินใต้โต๊ะ (2) ไปค้าขายในประเทศเพื่อนบ้าน (3) เลิกอาชีพค้าขายข้าว
 - พ่อค้า-โรงสีขนาดใหญ่ที่เก่ง แต่ไม่อยากรุ่งเกี่ยวกับการทุจริต คงเลือก ทางที่สอง.....โรงสี-พ่อค้าเล็ก ๆ คงต้องเลิกอาชีพค้าข้าว
 - ตลาดข้าวไทยเหลือแต่โรงสี-พ่อค้าส่งออกที่มี “เส้นสาย” หรือ ยินดีจ่าย ค่าเก่าเจี้ย ให้นายหน้าเท่านั้น จึงจะมีสิทธิค้าขายกับรัฐ
- อุตสาหกรรมข้าวไทย...กลายเป็นแหล่งแสวงหาค่าเช่าทาง เศรษฐกิจ....และการทุจริตอย่างกว้างขวางและโจ่งแจ้ง...แต่ทุกคน ได้ประโยชน์ ยกเว้นคนเสียภาษี และอนาคตอุตสาหกรรมข้าวไทย



ขอบคุณมากครับ

nipon@tdri.or.th